

Klimaatverandering dreigt gemeenten van regen in drup te doen belanden

Roger Cox

Drie dagen extreme regenval in de Balkan heeft meer dan een miljoen mensen hard getroffen en ongeveer 100.000 huizen en andere gebouwen onbruikbaar gemaakt. Naast veel leed is de schade enorm. Verzekeraars zullen tot uitkering van aanzienlijke schadenpenningen worden aangesproken.

De gebeurtenissen zijn onderdeel van een trend die verzekeraars al langere tijd zorgen baart: door klimaatverandering nemen de weersextremen wereldwijd aanzienlijk toe en navenant ook de aanspraken van verzekerden op verzekeraars.

Er kan daardoor op termijn een kritieke situatie ontstaan waarbij verzekeraars schade als gevolg van weersextremen geheel of ten dele van dekking gaan uitsluiten. Schades aan bijvoorbeeld oogsten, vastgoed en inboedel zullen dan bij weersextremen mogelijk niet meer vergoed worden en slachtoffers en benadeelden zullen in dat geval moeten hopen dat de overheid de middelen heeft

om een voldoende gevuld rampenfonds op te tuigen. Die verschuiving van private verzekeringen naar publieke rampenfondsen zal in de toekomst een verdere aanslag op overheidsbudgetten kunnen betekenen. Het VN-klimaatpanel waarschuwt al sinds 2007 voor deze ontwikkeling in de verzekeringssector en lijkt nu gelijk te krijgen.

Ontwikkelingen in de Verenigde Staten namelijk, waar de verzekeringsindustrie inmiddels per jaar tot circa \$ 30 mrd aan schadenpenningen door weersextremen moet uitkeren, maken duidelijk dat dit verzekeringsprobleem nu al reëel is. Verzekeraars zijn daar inmiddels door de zogeheten insurance commissioners verplicht om inzicht te geven hoe zij met de sterk oplopende risico's van bosbranden, stormen, neerslag en andere risico's van klimaatverandering zullen omgaan.

Een belangrijker en verontrustender signaal komt uit de rangen van verzekeraars zelf. Een grote Amerikaanse verzekeraar is juridische procedures gestart tegen 200 (deel)gemeenten in en rond Chicago. Volgens deze verzekeraar, een dochteronderneming van de grootste

Zwitserse verzekeraar Zurich Verzekeringen, behoren de gemeenten bekend te zijn met het feit dat de opwarming van de aarde tot aanzienlijk zwaardere regenbuien leidt, waardoor meer regen in korte tijd in de gemeenten moet kunnen worden afgevoerd. De verzekeraar maakt de 200 gemeenten het verwijt dat zij onvoldoende maatregelen nemen om hun rioleringen en afwateringssystemen op klimaatverandering aanpassen. Daardoor kampen bij regenval steeds meer huizen en landbouwgronden met waterschade. Deze verzekeraar wil daar niet langer als enige de rekening voor betalen en spreekt de gemeenten daarom op hun nalatigheid aan.

Verzekeringsdeskundigen en rechtsgeleerden verwachten dat er meer van dit soort klimaatgerelateerde claims van verzekeraars tegen lokale overheden zullen volgen. De belangen zijn immers groot. Het gaat om miljarden per jaar en verzekeraars hebben voldoende financiële middelen om een langjarige juridische strategie te voeren in de hoop dat een juridisch precedent kan worden geschapen ten gunste van verzekeraars.

Zoals zo vaak zijn ontwikkelingen in Amerika een voorbode van wat enkele jaren later in Europa staat te gebeuren. Mogelijk gaan ook verzekeraars in Europa deze juridische strategie voeren. Engeland kampt bijvoorbeeld ook al enkele jaren achtereen in het zuidoosten met ernstige wateroverlast, hetgeen de Britse minister van defensie de uitspraak ontlokte dat klimaatverandering een veiligheidsprobleem geworden is waar de bestaande infrastructures in Engeland niet tegen bestand zijn. Een erkenning dus van het probleem en van de noodzaak om tot aanpassingen in de afwateringsinfrastructuur over te gaan. Het lijkt er allemaal op te duiden dat gemeenten er goed aan doen zich bij de (her)inrichting van de bebouwde omgeving bewust te zijn van de gevolgen van klimaatverandering en om daar door middel van maatregelen voldoende op in te spelen. De gemeente die niet van de regen in de drup wil geraken kijkt dus vooruit.

Roger H.J. Cox is advocaat te Maastricht en onder meer lid van het Urgenda Platform.

Verzekeraar verwijt gemeenten rioleringen en afwateringssystemen niet voldoende aan te passen